

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/4 strani
Din 250.—, 1/8 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

„Po njih sadovih jih boste spoznali.“

Nacionalizem si hoče osvojiti mladino v imenu naroda, ki mu mladi rod pripada, marksistični socializem pa v imenu človeške družbe in njenega občestva, ki se zanj mora vzgojiti mladi rod. Ne stališče pretiranega nacionalizma, ne stališče materialističnega socializma ni pravilno. Človek ni samo član naroda ali pa človeške družbe, ki bi imela do njega izključno pravico, marveč je človek samostojna osebnost z lastnim ciljem, ki ga končno doseže v večnosti. Predvsem imajo poleg Cerkve, ki ji je sam Bog dal učeniško in voditeljsko oblast, starši dolžnost in pravico, da vzgojijo svoje otroke tako, da bodo sposobni za dosego svojega zemeljskega, pa tudi večnega cilja. Pretirani nacionalizem in materialistični socializem pa zanikata in gazita poglavitno vzgojno pravico in dolžnost Cerkve in staršev.

Jasno je, da vzgoja, zgrajena na teptanju naravno-pravnih in božje-pravnih pravic, ne more biti prava in dobra. Načela, iz katerih se vrši ta vzgoja, so kriva. Njihova vrednost se da najboljšje in najgotovješe presoditi po merilu, ki ga nam priporoča sam božji Zveličar: »Po njih sadovih jih boste spoznali« (Mt 7, 16). Nacionalistična in socialistična vzgoja se poslužuje lepih besed in bobnečih fraz, za katerimi skriva svoje protiverne, odnosno brezbožne cilje. Bilo bi pogrešno take vzgojitelje presojati po njihovih deklamacijah in obljubah. Edino pravo sodilo so sadovi, ki jih rodi takšna vzgoja. Sadovi pa so takšni, da se človek nad njimi zdrzne in zgrozi.

Slovenija je imela nedavno priliko, da se zgrozi nad sadovi nekrščansko-nacionalistične vzgoje, ki so bili poočitovani v zločinskem umoru slovenskega katoliškega akademika Dolinarja. Drug primer naj osvetli sadove marksistične vzgoje. Ta primer se je zgodil v francoskem mestu Lyonu. Devetletni deček Gignoux, sin odlične lijonske katoliške družine, gre po ulicah mesta, da razdeli po posameznih hišah povabila za neko katoliško prireditev v korist katoliških šol. V Franciji si namreč morajo katoličani verske šole vzdrževati z lastnim denarjem, obenem morajo kajpada z davčnim denarjem plačevati državne šole, ki so popolnoma brezverske. Ko mali Gignoux deli ta povabila, ga napade 12 dečkov, ki so marksistično-socialistično vzgojeni. Mečejo kamenje nanj, dokler se Gignoux na smrt ranjen zruši na tla; kmalu nato umre. Drugi Tarzicij! Sveti Tarzicij je nesel za časa preganjanja kristjanov pod cesarjem Valerijanom Najsvetejše, skrbno skrito pod svojo obleko, da bi se z njim okrepčali kristjani, ki so bili zaprti po ječah. Napade ga poulična

druhal, med njo zlasti podivjana mladež, ter ga s kamenjem in palicami ubije (dne 15. avgusta leta 257). Čez 1680 let mu sledi v isto smrt deček, ki je bil na sličnem potu deškega apostolata.

O tem zločinu se je razpravljalo na seji občinskega odbora v Lyonu. Župan Herriot, vodja radikalne stranke in predsednik narodne skupščine v Parizu, je ostro obsodil ta zločin. Med razlogi, ki zavajajo mladino k zločinskim dejanjem, je navedel zlasti te-le: hujskajoče in nemoralne slike, slabe knjige in nemoralne kino-predstave. To so sredstva slabe izobrazbe in vzgoje. Zamolčal pa je gospod Herriot nekaj, kar je prvi in glavni vzrok, in to je nekrščanski in brezverni duh, ki vlada v francoskih državnih šolah. O tem ni govoril, ker ni hotel obsoditi lastne stranke, ki je pred nekaj več kot 30 leti vsilila Franciji brezverske šole. Sadovi te šole so postali očitni med drugim v umoru verskovzgojenega Gignouxa. Ker ni hotel Herriot obsoditi svojih političnih zaveznikov, ki tvorijo z radikali sedanjo vlado ljudske fronte v Franciji, socialistov in komunistov, je tudi zamolčal značilno dejstvo, da so Gignouxa umorili sociali-

stično in komunistično vzgojeni dečki. Ne zadostuje obsodba zločina, ki je samo nasledek. Obsoditi se mora prvi in glavni vzrok zločina: brezverna in protiverna ter brezbožna vzgoja.

Navedli smo ta primer kot dokaz, kako pravilna je naša borba za versko vzgojo mladine v šoli in izven šole. Verske šole so liberalcem in materialističnim socialistom trn v peti. O priliki razprave o jugoslovanskem konkordatu v beograjskem parlamentu je buknila ta njihova mrznja z vsilo na dan. Francoska brezverska državna šola, obvezna za vse otroke, je njihov ideal. Versko šolo mrzijo, kakor hudič sovraži križ. Naša zahteva pa je: verska šola. To zahtevo bomo v bodoče še odločneje poudarjali, ker nas k temu poudarku silijo rastoči zli sadovi brezverske šole na Francoskem in drugod. Z istim poudarkom zahtevamo popolno svobodo katoliške mladinske prosvete in vzgoje na duševnem in telesnem področju. Ne moremo in tudi ne bomo dopuščali, da bi bila telesna vzgoja in vežba krinka, pod katero bi se širilo med mladino nekrščansko mišljenje in hotenje. Tega ne moremo dopuščati, ker hočemo naš narod obvarovati nesreče, da bi znaten del njegove mladine postal slab sad na drevesu našega narodnega organizma.

V NAŠI DRŽAVI

Romunski kralj obiskal rojstno hišo pokojnega kralja. Poročali smo v zadnji številki, da se je pripeljal 1. avgusta iz Ljubljane na Brdo pri Kranju h knezu namestniku Pavlu romunski kralj Karol. Posetil je tudi našega kralja Petra II. na Bledu in se je udeležil lova, katerega je priredil njemu na čast knez Pavle. Z Brda se je odpeljal visoki gost na Jadran, kjer je ostal nekaj dni pri svoji sestri in naši kraljici Mariji v gradu Miločer. Dne 5. avgusta sta se pripeljala kralj Karol in kraljica Marija na Cetinje, kjer sta bila deležna slovesnega in pristranskega sprejema. Po pozdravih od strani zastopnikov vojaške, duhovske in civilne oblasti sta krenila visoka gosta peš do hiše, v kateri se je rodil pokojni kralj Aleksander. Pred hišo je kraljevska gosta pozdravil njen upravnik polkovnik Pavičič, neka deklica je pa izročila Nj. Vel. kraljici Mariji nenavadno lep šopek cvetic in pozdravila Nj. Vel. kraljico z dobrodošlico. V sobi,

Vsaka slovenska hiša dopisuje na dopisnicah Sv. Cirila in Metoda. — Na vsaki pošti samo en dinar

kjer se je rodil pokojni kralj, so Nj. Vel. kraljici Mariji in kralju Karlu ter članom njunega spremstva in gostom postregli s čajem. Popoldne omenjenega dne sta se kralj in kraljica med viharim vzklikanjem cetinjskega prebivalstva odpeljala čez Lovčen in Trojico v Budvo in Miločer.

Podpora kmetijskega ministra za kmetijsko postajo v Ljubljani. Kmetijski minister je podelil podporo 600.000 din ljubljanski bankski upravi, da dovrši kontrolno in ogledno postajo v Ljubljani. Bankska uprava bo prispevala v iste svrhe 300.000 dinarjev.

V DRUGIH DRŽAVAH

Na Grškem imajo že eno leto isto vlado. O Grčiji je znano, da so se tamkaj vlade menjavale druga za drugo. Zadeva naglega menjavanja vlad se je ustalila, ko so postavili na čelo Grčije zopet kralja Jurija II. Kralj je poveril lani 4. avgusta vlado generalu Metaxasu, ki je razpustil parlament, v katerem ni imel zaslonbe, in je vsa oblast v državi prešla na njega samega. Ob obletnici Metaxasove vlade poudarja časopisje, da je dosegla Grčija pod Metaxasovim vodstvom velik napredek na socialnem polju. Po zatrdilih Metaxasovega režima je brezposelnost danes na Grškem odpravljena in je s tem izvito komunistom glavno propagandno orožje.

Dalje se poudarja na pohvalno plat, da je general Metaxas pospešil oborožitev Grčije, na katero poprejšnje vlade niti prav misliti niso mogle radi preslabotnega finančnega stanja. Jugoslovani se ne moremo navdušiti za diktatorski režim, kakor ga ima Grčija, vsekakor pa je res veliko, da se je obdržala tamkaj generalova vlada eno leto in da je v tem času storila marsikaj za iztrebljenje komunizma in za zboljšanje finančnih razmer.

Zbližanje med Anglijo in Italijo. Spor med Japonci in Kitajci na Daljnem vzhodu je rodil za Evropo to dobro, da je zblížal Anglijo in Italijo, ki sta se dosedaj presneto nezaupno gledali radi nadvlade v Sredozemskem morju. Na borbi za posest severne Kitajske so močno interesirani Angleži, o katerih razglasa časopisje, da so angleški kapitalisti zasigurali Kitajcem posojilo sedmih milijonov funtov. Za Angleže bi bila presneto slaba, ako bi zavladali nad Kitajsko Japonci in radi tega je pozornost Anglije danes uprta na Daljni vzhod. Druga skrb Anglije je Španska in pa lastna napovedana oborožitev, ki pa še davno ne bo dovršena. Ako hočejo Angleži še nadalje uspešno braniti svojo ogromno posest po vsem svetu, se morajo čutiti povsem varne v Sredozemskem morju. Radi kratko označenih okoliščin je zadnje dni predsednik angleške vlade Chamberlain naslovil na Mussolinija pismo, v katerem mu je razložil stališče Anglije in mu je najbrž tudi zagotovil, da bo Anglija priznala Italiji zasedbo Abesinije na jesenskem zasedanju Društva narodov v Ženevi. Pismo šefa angleške vlade je moralo biti pravi balzam za Mussolinija, ki je vrhovnemu angleškemu državniku koj odgovoril in sedaj piše svetovno časopisje na dolgo in široko o zblížanju Italije ter Anglije, ki ni naperjeno proti nobeni drugi državi in predstavlja le novo dejstvo tolikanj zaželjenega evropskega miru. Kot vidni dokaz zblížanja med Italijo in Anglijo je beležiti dejstvo, da so se vrnili v London italijanski časnikarji, ki so zapustili na povelje Mussolinija angleško prestolico tik pred kronanjem angleškega kralja.

Oborožitev Anglije na morju. Do konca letošnjega leta bodo na Angleškem dogradili: štiri križarke po 8000 ton vsaka, osem torpedovk po 1350 ton, tri podmornice, dve topničarki in en nosilec min in torped. Prihodnje leto bodo spuščene v morje nove oklopnice po 35.000 ton vsaka. Pet nosilcev letal po 23.000 ton. Zgoraj omenjenim štirim križarkam po 8000 ton bosta dodani leta 1938 še dve in deset križark po 10.000 ton, manjših križark po 5300 ton bo zgrajenih sedem. Dalje bo ojačena bojna mornarica leta 1938 s 16 torpedovkami po 1950 ton in 25 torpedovkami po 1650 ton ter z 18 podmornicami od 550 do 1520 ton. V načrtu je tudi 24 pomožnih ladij.

Nemčija ima pripravljen ledeni plin. Po vesteh nemškega časopisja že ima Nemčija pripravljen na polju oboroževanja do slej najbolj strahotno iznajdbo — ledeni plin. V kemičnih tovarnah v Launa-Bitterfeldu so izdelali po dolgotrajnih poskusih tako zvani ledeni plin. Ta nova kemična iznajdba povzroča takšen učinek, da se mora pod njegovim vplivom zgruditi vsako živo bitje, ker mu otrpnejo mišice. Tanki, letala, avtomobili, katerih motorji

Slovenska katoliška obitelj kupuje in rabi poštne dopisnice Sv. Cirila in Metoda. Na vsaki pošti samo en dinar

so bili zadeti od plina, se ustavijo, ker bencin zmrzne. Protiletalsko topništvo dobi na razpolago posebne granate, napolnjene s temi plini. Najnovejši topovi lahko napolnijo ozračje z »ledenim plinom« do 10.000 metrov višine in vsako letalo, ki bi se tej »zračni zaporni steni« približalo, se mora ustaviti in takoj pade na tla, ker bencin zmrzne, ostali aparati pa so pri prvem stiku tako poškodovani, da ne delujejo več.

Nadaljni razvoj dogodkov na Španskem. Najvažnejši dogodek za nacionaliste na Španskem je uradna objava, da je Vatikan pričel z nacionalistično vlado generala Franca ugodno potekajoča pogajanja za priznanje. Dalje se je razširila iz Francove Salamance vest, da bo v kratkem objavljena lista nove nacionalne vlade, kateri bo predsedoval general Jordana. General Franco je dobil iz afriškega Maroka zadnje dni 2000 dobro oboroženih maroških vojakov, ki so bili s posebnimi vlaki odposlani na fronte proti Madridu in na severu, kjer se rdeči držijo še v Santanderju in Gijonu. Proti tema dvema postojankama bo naperjena nova Francova ofenziva. Severna Španska bo očiščena rdečih še v mesecu avgustu in koj začetkom septembra se bodo vse nacionalistične sile lotile Madrida, ki je doživel 3. avgusta zjutraj najstrašnejše bombardiranje po izbruhu državljanske vojne. Vsako minuto je padlo 15 do 20 granat, in to skozi tri ure.

Vsežidovski kongres v Curihu. V Curihu v Švici je bil otvorjen 4. avgusta vsežidovski kongres, na katerem so se zbrali židovski voditelji iz celega sveta. Kongres je otvoril dr. Weizmann, ki je poudaril, da je večina judov pripravljena pristati na razdelitev Palestine, ker jim je predvsem za to, da končno vendarle dobe svojo lastno samostojno državo. Že takoj spočetka se je opazilo, da se je na kongresu pojavila močna opozicija proti Weizmannu in angleškim načrtom. Opozicijski judje razglasaajo, da bi po razdelitvi Palestine prišlo v judovskih pokrajinah na vsak kvadratni kilometer 119 ljudi, tako da bi bilo onemogočeno sleherno nadaljnje priseljevanje. Zaradi tega bi se morale meje nove judovske države v vsakem primeru razširiti ali pa naj bi se opustil ves sedanji načrt. Za dr. Weizmannom je govoril predsednik kongresa in poudaril, da so judje na svetu tako močni, da bodo lahko onemogočili angleške razdelitvene načrte. Judovski narod ima pravico do svoje zemlje, tudi če se bo moral za to bojevati, se tej pravici ne bo odpovedal. Judje vsega sveta se bodo z vsemi silami iz načela uprli snovanju sleherne judovske države, ki bi

obsegala samo del Palestine. Ni dvoma, da bodo ti govori, katerih vsebino bodo v obliki zahtev poslali v posebni spomenici na angleško vlado, vzbudili silovito razburjenje med arabskim prebivalstvom v Palestini, ki prebiva v Palestini že 1300 let kot naslednik judovstva, ki se je razbežalo.

Stalinova čistilnica vrši naprej svoj posel. Diktator Rusije Stalin že mesece in mesece čisti ogromno majko Rusijo na vseh koncih in krajih s krogliami, z izgnanstvi v Sibirijo in s skrivnostnimi izginutji njemu neljubih osebnosti. Dolgo časa že ima v žehti sovjetsko vojsko. Na povelje Stalina je bil postavljen poseben odbor, ki je imel nalog, da odstrani iz armade vse one častnike, ki niso pogodu sedanjemu režimu. Temu odboru je do pred kratkim načeloval vojni minister maršal Voršilov. Celu temu možu je bilo preveč, kar je v zadnjem času zahteval od njega Stalin, zgovoril se je na bolezen in je odstopil kot predsednik čistilnega odbora, kateremu načeluje sedaj Jegorov. Na odredbo Jegorova je bilo koj aretiranih pet armadnih, 12 divizijskih in brigadnih generalov, nad sto polkovnikov in krog 2000 drugih častnikov. Razven omenjenega števila je bil zaprt poveljnik letalske akademije general Pomorančev, poveljnik samostojne letalske policije Tribunov, namestnik ljudskega komisarja za narodno obrambo admiral Orlov, poveljnik kavkaškega vojnega okrožja general Kaširin in drugi. — V sovjetski Rusiji niso na dnevnem redu samo aretacije častnikov, ampak tudi v najvišjih civilnih krogih in med delavstvom. Zaprli so vse člane avtonomne vlade v Zazejstanu in avtonomne Basiške republike. Dalje so po poročilih iz Moskve obsodili na smrt ravnatelja tovarne za konzerve in 122 delavcev radi pripadnosti k Trockijevi struji in ker so baje vlagali v konzerve bacile, da bi na ta način zastrupljali prebivalstvo.

Položaj na severnem Kitajskem. Odnosaji med Kitajsko in Japonsko postajajo radi zasedbe pokrajin Hopej in Čahar in mest Peking in Tiencin po Japoncih vedno bolj napeti. Po bojiščih je, izvemši manjše spopade, mir, katerega skušata obe strani izrabiti za nova zbiranja čet. Kitajska nankinška vlada je odredila, da se morajo vsi Kitajci, ki prebivajo na japonskem ozemlju, vrniti v domovino. Kitajci so odpovedali večino kupčij, ki so bile sklenjene z japonskimi izvozniki. Japonski trgovci, ki so se naselili v zadnjih dveh letih po raznih kitajskih mestih, beže kar trumoma preko morja v domovino. Znano je tudi, da pripravlja Japonska, ki je izdala dosedaj za zasedbo omenjenih severnokitajskih provinc in mest 517 milijonov jenov, splošno mobilizacijo, da bo lahko neomejeno zalagala severnokitajska bojišča s svežimi četami.

Spoznadni dan katoliške mladine. Nemška katoliška mladina ne more na izven-cerkvenih manifestacijah izpovedati svoje zvestobe Bogu in Cerkvi. Nasilnost narodno-socialistične stranke kaj takega ne dopušča. Ulica in javni nastopi so pri-

držani narodno-socialistični mladini. Le v cerkvah ima katoliška mladina priliko, da javno izpove in prizna svojo vdanost Kristusu in njegovemu namestniku na zemlji. V to svrhu je vpeljan v Nemčiji poseben spoznavni dan mladine. Povsod se je ta dan obhajal z največjo slovesnostjo in ob ogromni udeležbi. Velike nemške cerkve so bile premajhne. Celu ogromna prestolna cerkev v Kölnu je bila nabito polna. Toliko ljudi ta najprostornejša cerkev v